

П Р И Ј Е Д Л О Г

ГОДИШЊИ ПЛАН ПОСЛОВАЊА

ЗА 2024. ГОДИНУ

**Предузеће за услуге у ваздушном саобраћају
„Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука Лакташи**

Лакташи, децембар 2023. године

Мисија Предузећа „Аеродроми Републике Српске“ а.д.
Бања Лука је обезбјеђивање сигурних, безбједних, високо
квалитетних и редовних услуга у промету људи и роба у
ваздушном саобраћају који доприносе оснаживању
друштвеног и економског просперитета привреде и
грађана Републике Српске.

Визија Предузећа „Аеродроми Републике Српске“ а.д.
Бања Лука је да постане водећи регионални аеродром, који
ће у складу са модерним захтјевима ваздушног саобраћаја
омогућити сигуран и редован промет путника и роба, уз
континуирано повећање обима и квалитета услуга, као и
задовољства корисника услуга и запослених.

САДРЖАЈ

1.	УВОД.....	1
2.	ОПШТИ ПОДАЦИ	5
3.	ШЕМА ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ	6
4.	ЦИЉЕВИ ПОСЛОВАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ	7
4.1.	Повећање обима путничког саобраћаја у наредном планском периоду	7
4.2.	Развијање карго саобраћаја.....	7
4.3.	Повећање квалитета и обима услуга.....	7
4.4.	Отвореност аеродрома према захтјевима корисника услуга.....	8
4.5.	Развој инфраструктуре.....	8
4.6.	Повећање безбједности цивилног ваздухопловства (Security) и безбједности ваздушне пловидбе (Safety).....	9
4.7.	Довољан број запослених и редовна исплата личних примања.....	10
4.8.	Едукација запослених у складу са Планом обуке стручног особља и другим видовима оспособљавања	10
4.9.	Позитиван финансијски резултат.....	10
4.10.	Истраживање тржишта и проактиван приступ у продаји услуга.....	11
4.11.	Партнерски односи и лојалност	11
4.12.	Однос према запосленима	11
4.13.	Одговорно управљање цјелокупном имовином	12
4.14.	Увођење мјера заштите животне средине и енергетске ефикасности	12
4.15.	Економски развој	12
5.	РИЗИЦИ У ПОСЛОВАЊУ ПРЕДУЗЕЋА ЗА 2024. ГОДИНУ	13
5.1.	Глобални ризик због енергетске кризе	13
5.2.	Немогућност обезбјеђења комерцијалних линија услед подстицајних програма развоја пословања других аеродрома у земљи и окружењу.....	13
5.3.	Ризик обезбјеђивања прописане ватрогасне категорије	14
5.4.	Немогућност санације оштећења инфраструктуре, те набавке и одржавања опреме услед недостатка финансијских средстава.....	14
5.5.	Безбједност ваздушне пловидбе (Safety)	14
5.6.	Безбједност цивилног ваздухопловства (Security)	15
5.7.	Спољни утицаји (законски, регулаторни,уговорни)	15

5.8.	Управљање сигурношћу информација	15
5.9.	Заштита на раду	16
5.10.	Интерни контролни поступци	16
5.11.	Ризик отплате зајма	16
5.12.	Судски спорови	17
5.13.	Кумулирани губици	18
6.	SWOT АНАЛИЗА	18
7.	ПЛАНИРАНИ ОБИМ САОБРАЋАЈА У 2024. ГОДИНИ	19
7.1.	Планирани обим путничког саобраћаја	19
7.2.	Планирани обим карго саобраћаја	20
8.	ФИНАНСИЈСКИ ОПЕРАТИВНИ ПЛАН ЗА 2024. ГОДИНУ	22
8.1.	Планирани приходи за 2024. годину	22
8.2.	Планирани расходи за 2024. годину	24
9.	ПЛАН КАДРОВА И ЛИЧНИХ ПРИМАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ	26
10.	ПЛАН ТОКОВА ГОТОВИНЕ	27
11.	ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА ЗА 2024. ГОДИНУ	28
12.	ПЛАН ЦЕНТРА ЗА ОБУКУ ЗА 2024. ГОДИНУ	30
13.	ПЛАНСКИ БИЛАНСИ	32
14.	ПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА	34
ЗАКЉУЧАК		35

1. УВОД

План пословања Предузећа „Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука, (у даљем тексту Предузеће), за 2024. годину, садржи општи приказ задатака и послова, а посебно процјену планираног обима саобраћаја и са њим у вези свих пратећих активности, те процјену остварења укупних прихода и расхода за исти период.

План пословања за 2024. годину обухвата следеће:

- План развоја авио-саобраћаја (процјена броја летова и путника по компанијама, те процјена обима карго саобраћаја)
- План људских потенцијала (план запошљавања и образовања кадрова)
- План финансијског пословања (план прихода и расхода)
- План капиталних улагања (извођење радова, прибављање пројеката, набавка опреме и друге капиталне издатке)
- Приједлоге за продају непокретне имовине
- План маркетиншких активности у циљу унапређења пословања
- Друге пословне циљеве

Основни циљеви пословања у 2024.години, су да Предузеће повећа ниво пословања (обим саобраћаја и приходе), редовно сервисирање машина и опреме, побољша квалитет услуга, број запослених радника усклади са повећаним обимом саобраћаја, те да повећа обим карго саобраћаја у новом објекту.

У претходном периоду Предузеће је из властитих прихода и одобреног зајма уложило значајна средства за опремање инфраструктуре, набавку опреме и изградњу објеката припремајући се за проширење обима путничког и робног саобраћаја. Међутим, услед нагле експанзије путничког саобраћаја постојећа аеродромска зграда више не може задовољити потребе истовременог опслуживања више летова и пријем великог броја путника у кратком временском периоду, те проширење капацитета зграде представља приоритетни пројекат у наредном планском периоду. Предузеће планира наставак капиталних улагања у складу са обезбјеђеним финансијским средствима. Због све чешћих пријава авио компанија и редовних контрола БХДЦ-а, приоритет је санација бетонских и асфалтних површина на платформи и полетно-слетној стази, за чију реализацију је потребно обезбиједити додатна средства. Један од приоритетних пројеката је и откуп земљишта за проширење писте, након чега би се могла извршити изградња и санација ограде периметра.

На захтјев Владе Републике Српске доставили смо Министарству саобраћаја и веза ИП обрасце за 6 пројеката и образац за рангирање кандидованих пројеката за израду Приједлога Програма јавних инвестиција Републике Српске за период 2024-2026.

Субвенција Владе Републике Српске планирана је у износу 2.000.000,00 КМ и користи се највећим дијелом за финансирање личних примања запослених и текуће и инвестиционо одржавање. Због значајно повећаног обима саобраћаја, Предузеће је изложено значајном проблему недостатка радне снаге и проблему рада Спасилачко ватрогасне службе за коју је неопходно обезбједити претежно VII категорију, односно већи број ватрогасаца, за што је потребно обезбједити додатна финансијска средства.

Пословање Предузећа ће у наредном периоду, значајно оптеретити отплата зајма, а за рјешење обезбјеђења финансијских средстава за те намјене потребно је тражити подршку Министарства саобраћаја и веза Републике Српске и Министарства финансија Републике Српске.

Осим редовних текућих расхода за бруто плате и накнаде запослених, материјалне и режијске трошкове и сервисирање постојеће опреме, неопходна су значајна капитална улагања да би аеродром задржао статус међународног аеродрома референтног кода 4Д, као и да би се испунили захтјеви авиокомпанија који су још захтјевнији од домаће регулативе. У поступку сертификације аеродрома, коју проводи БХДЦА, утврђују се испуњености услова за продужење Потврде аеродромског оператора у складу са стандардима и препорукама ИКАО, Законом о ваздухопловству БиХ и Правилником о условима и начину издавања потврде аеродромског оператора. БХДЦА издала је Потврду за аеродром за јавну употребу без временског ограничења, али уз идентификацију свих неусклађености које треба да се у наредном периоду уклоне.

„Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука су у обавези да испуне услове за издавање Потврде за рад по ЕУ регулативи до краја 2025. године у складу са Законом о ваздухопловству БиХ, Правилником о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима и ЕАСА регулативом –издање 2021.

У наредном планском периоду ће се учинити максималан напор на задржавању што већег броја летова са постојећим авиопревозницима, али ће се наставити са активностима на проналаску могућности сарадње и са другим авиопревозницима и повећању броја дестинација. Туристички чартер летови за Турску са два редовна лета седмично у љетној сезони представљаће битан вид сарадње са компанијом Freebird Airlines и Tailwind, као и сарадња са компанијом Air Cairo која ће саобраћати према Хургади. У 2024. години, у сезони, очекује се и нова авионска линија за Барселону/Шпанија. Такође, очекује се наставак изузетне сарадње са компанијом TooMontenegro, која саобраћа према Тивту.

У 2023. години остварили смо сарадњу са новим авио превозницима везано за чартер летове, а то су Nouvelair, Tailwind, и Aegean, који су саобраћали према Тунису, Анталији и Атини. Према актуелним плановима за наредни период предвиђене су линије следећих компанија, а постоји могућност увођења бар 2 нове линије годишње:

Компаније и дестинације 2024	
Назив компаније	Дестинација
RYANAIR	БРИСЕЛ
	ГЕТЕБУРГ
	МЕМИНГЕН
	БЕЧ
	БЕРЛИН
	ШТОКХОЛМ
	НИРНБЕРГ
WIZZAIR	ДОРТМУНД
	БАЗЕЛ МУЛХАУС
	МАЛМО
	ШТОКХОЛМ
	ХАМБУРГ
AIR SERBIA	БЕОГРАД
AIR CAIRO	ХУРГАДА
TAILWIND	АНТАЛИЈА
FREEBIRD	АНТАЛИЈА
NOUVELAIR	ТУНИС
AIR MONTENEGRO	ТИВАТ
AEGEAN	АТИНА

Предузеће је оснивач и власник Предузећа „ARS TOURS“ д.о.о. Бања Лука, чија је основна дјелатност пружање услуга у области туризма, продаја авио-карата, организација пословних састанака и хотелске резервације. Ово предузеће има потешкоће у пословању већ самом чињеницом да се све више авио-карате купују путем интернета. Потребно је у наредном периоду захтијевати од Предузећа „ARS TOURS“ већи ангажман на активностима обезбјеђивања путника из европских дестинација са којима је повезан Међународни аеродром Бања Лука – кроз сарадњу са туроператорима и промоцији летова ка Бањалуци. То ће бити приоритетан захтјев Међународног аеродрома Бања Лука према Предузећу „ARS TOURS“. На тај начин модел организовања рада Предузећа „ARS TOURS“ д.о.о. Бања Лука допринијеће повећању прихода и опстанку на тржишту туристичких агенција у Републици Српској.

У наредном периоду очекује се континуирано повећање обима саобраћаја. Разлог томе представља највећим дијелом сарадња са новим авиокомпанијама и самим тим увођење нових линија. У складу са повећањем обима саобраћаја и развојем пратећих комерцијалних садржаја планира се и раст укупних прихода Предузећа и позитиван финансијски резултат у наредном планском периоду, који ће се распоредити за покриће губитка из претходног периода у складу са законом. Значајно је повећан капацитет угоститељског објекта уз увођење хране, а у првом кварталу 2024. године планирано је отварање мјењачнице и free shopa, као и повећање капацитета паркинг мјеста изградњом новог паркинг простора, што ће такође допринијети повећању укупних властитих прихода Предузећа.

У наредној 2024. години планира се повећање физичког обима саобраћаја. Предвиђа се реализација укупно 4.948 летова и превоз 506.000 путника. Остварење прихода у 2024. години, процјењује се на износ од 6.350.000,00 КМ, што је за 34,53% више у односу на

процјену прихода за 2023. годину. За наредни плански период планира се нормализација саобраћаја уз увођење нових планираних дестинација, те је пројекција прихода сачињена у складу с тим. Планом пословања потребно је предвидјети капиталне издатке за планске инвестиције, изградњу и реконструкцију објекта и набавку опреме, уколико се успију обезбједити средства из додатних извора финансирања. Такође у оквиру расхода планирају се трошкови набавке материјала, услуга, текућег и инвестиционог одржавања опреме и други.

Потребно је посебно истаћи значај проширења аеродромске зграде као предуслов за проширење али и опстанак постојећег нивоа саобраћаја на Аеродрому Бања Лука.

Велики проблем у пословању представља тренутна неликвидност и пренос неизмирених обавеза према добављачима у 2024. години у износу од преко 1.800.000,00 КМ.

Предузеће ће дио неизмирених обавеза рјешити повећањем властитих прихода, али ће бити приморано и на ново кредитно задужење, уколико се не обезбједи већа финансијска подршка Владе Републике Српске.

У циљу развоја пословања и реализације приоритетних капиталних улагања, Предузеће планира кредитно задужење од око 8.000.000,00 КМ у складу са кредитном способности и уз гаранцију Владе Републике Српске.

Поред наведеног, очекује се да ће Влада Републике Српске планирати од почетка 2025. године средства за субвенционисање авио компанија за увођење нових дестинација, по узору на институционалну подршку (држава, локалне заједнице) аеродрома у БиХ и окружењу, у циљу развоја туризма и привреде Републике Српске.

Предузеће ће и у 2024. години наставити са изналажењем партнера за развој пословања Међународног аеродрома Бања Лука кроз програме приватно-јавног партнерства или концесије.

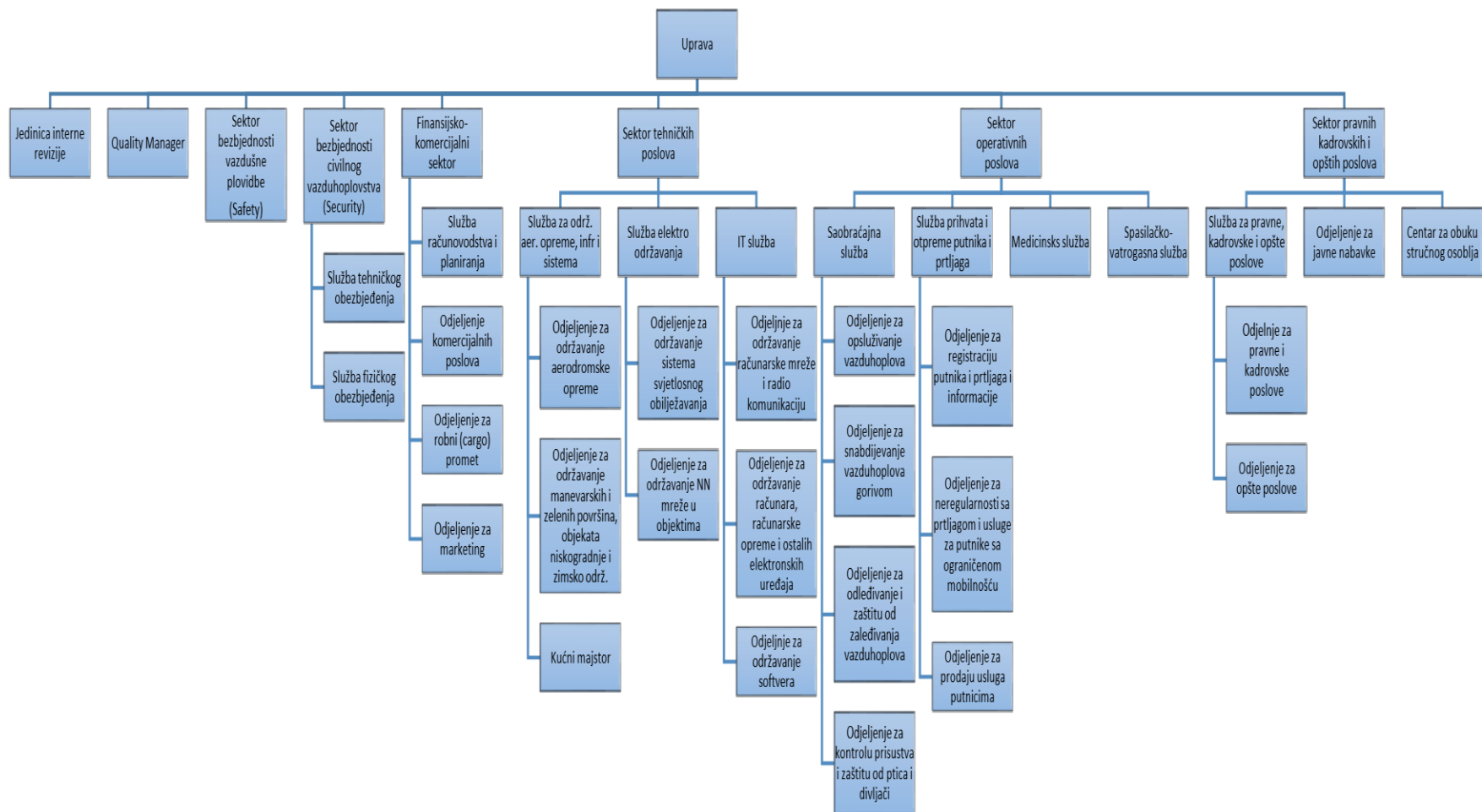
2. ОПШТИ ПОДАЦИ

Основни подаци о Друштву				
Назив		Предузеће за услуге у ваздушном саобраћају		
Сједиште		Љевчанска 141, Лакташи		
Матични број		01140167		
ЈИБ/ИД		4400912460005/400912460005		
Шифра дјелатности		52.23		
Назив дјелатности		Услугне дјелатности у ваздушном саобраћају		
Основна дјелатност		Примарна дјелатност представља скуп свих активности које се односе на прихват и отпрему ваздухоплова, боравак ваздухоплова на аеродрому, прихват и отпрему путника и пртљага, роба, ствари и поште.		
Помоћне дјелатности		Помоћне дјелатности укључују следеће пословне активности: угоститељске услуге, трговачке услуге, давање у закуп рекламних простора, паркирање друмских моторних возила, дјелатност путничких агенција и тур-оператера и остале услуге туристима.		
Основни капитал Друштва		10.125.725,00 KM		
Чланови Друштва			Број акција	Учешће у основном капиталу (%)
		Акцијски фонд РС, а.д. Бања Лука	6.550.417	64,69%
		ПРЕФ а.д. Бања Лука	2.292.464	22,64%
		Фонд за реституцију РС, а.д. Бања	503.784	4,98%
		ДУИФ Management Solutions, Бања Лука	134.568	1,33%
		Тодоровић Дејан	109.407	1,08%
		Жигон Изток	108.072	1,07%
Осталих 654 акционара		427.013	4,21%	
Управа	Директор	Тривић Наталија		
	Извршни директор за оперативне и техничке послове	Дакић Драгиша		
	Извршни директор за економске послове	Мирјанић Весна		
	Извршни директор за правне послове	Ђукић Његош		
Надзорни одбор	Предсједник	Ивановић Божидар од 05.09.2023.		
	Чланови	Матић Славиша од 05.09.2023.		
		Ивановић Зорислав		
		Павловић Раде 01.01.-31.10.2023.		
		Влаисављевић Саша од 01.11.2023.		
		Чолић Александар 01.01.-31.08.2023.		
		Јеж Вид од 01.09.2023.		
Одбор за ревизију	Предсједник	Бајић Саша		
	Чланови	Барош Љиљана		
		Крунић Биљана		
Директор интерне ревизије		Ратковић Данка		
Број запослених 31.12.2023.		112		
Рачуни за редовно пословање		Нова Банка а.д. Бања Лука	555-100-00240689-66	
		Addiko Bank а.д. Бања Лука	552-000-200019279-37	
		NLB Banka а.д. Бања Лука	562-099-00011818-57	
		ATOS BANK а.д. Бања Лука	567-241-11001463-15	

Славиша Матић је обављао функцију предсједника Надзорног одбора до дана 05.09.2023. године од када је дужност преузео Божидар Ивановић.

3. ШЕМА ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ

-Организациони дијаграм, односно шематски приказ односа између организационих јединица

4. ЦИЉЕВИ ПОСЛОВАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ

4.1. Повећање обима путничког саобраћаја у наредном планском периоду

У планском периоду Предузеће ће континуирано радити на повећању броја авио-операција и броја превезених путника. Дугорочни циљ је да се сваке године број превезених путника повећава за више од 10%, те да се сваке године уведу најмање двије нове дестинације. Осим тога, Предузеће ће настојати да успостави и сарадњу са новим авио-компанијама.

У 2024. години планирано је да се укупно превезе 506.000 путника, што је у односу на процјену остварења 2023. године повећање за 10,10 %. Повећање је планирано захваљујући проширењу сарадње са новим авио-компанијама и повећању броја дестинација.

Планиран је наставак сарадње са свим авио-превозницима који тренутно обављају операције на Аеродрому Бања Лука (Ryanair, Wizzair, Air Serbia, To Montenegro, Freebird, Air Cairo, Tailwind, Nouvelair, Aegean). Очекује се такође увођење нових дестинација од стране компанија Ryanair и Wizzair као и увођење нових чартер летова.

4.2. Развијање карго саобраћаја

На Аеродрому Бања Лука је изграђен Карго центар површине 1254 m². У склопу центра се налази складиште површине 577 m² које је регистровано као Јавно царинско складиште типа А. Предузеће планира, у наредном периоду, преузимање задовољења укупних потреба за карго саобраћајем регије. Објекат је прилагођен за све врсте карго пошилики и имаће могућност складиштења и кварљивих роба. У 2024. години Предузеће планира да закључи најмање један уговор у вези са опслуживањем карго ваздухоплова или издавање дијела складишта у закуп.

4.3. Повећање квалитета и обима услуга

Неопходно је интензивирати активности које ће допринијети побољшању квалитета и обима услуга. Развој инфраструктуре, кадровска реорганизација и стална едукација запослених предуслов су за повећање квалитета услуга. Потребно је имплементирати систем управљања квалитетом. Подизање квалитета услуга се огледа и у повећању сигурности у пружању потпуних и тачних информација корисницима услуга, ажурирању сајта, бољој и редовној комуникацији са пословним партнерима, медијима и акционарима. Увођењем нових комерцијалних садржаја, такође ће се побољшати квалитет услуга.

4.4. Отвореност аеродрома према захтјевима корисника услуга

Да би аеродром привукао што већи број комерцијалних корисника аеродромских услуга свих категорија, отвореност аеродрома мора бити максимално могућа у складу са захтјевима корисника. Осим тога, потребно је и омогућити сервисима Републике Српске кориштење аеродрома у максималном могућем времену. Одржавање дуже отворености има своје комерцијално оправдање, јер омогућава једним дијелом и ноћне и алтернативне летове за које аеродром има све техничке претпоставке, а нарочито у зимском периоду када је често једини аеродром у БиХ отворен за ваздушни саобраћај.

4.5. Развој инфраструктуре

У складу са стратешким циљем развоја инфраструктуре Предузећа у циљу осавремењивања пословања, увођења нових технологија и праћења развоја физичког обима саобраћаја, у складу са обезбјеђеним финансијским средствима у планском периоду реализоваће се следећи приоритетни пројекти у складу са обезбјеђеним средствима:

- Експропријација земљишта и проширење основне стазе аеродрома и аеродромског комплекса (фазно у складу са обезбјеђеним средствима),
- Проширење аеродромске зграде,
- Санација бетонских и асфалтних површина на платформи и полетно-слетној стази,
- Санација ограде периметра,
- Опремање аеродромске зграде са оснаживањем комерцијалног садржаја и мјењачнице,
- Систем јединственог гријања и хлађења објеката,
- Набавка неопходне опреме за опслугу путника и ваздухоплова,
- Систем видео-надзора,
- Набавка и инсталација информационог система за информисање путника (монитори и пратећа опрема),
- Редовно сервисирање свих уређаја и машина.

Наведени пројекти су само дјелимично садржани у Плану капиталних улагања за плански период, с обзиром да је ријеч о пројектима велике вриједности и да Предузеће без средстава одобрених од виших нивоа власти, односно већинског власника капитала, није у могућности да самостално реализују ова улагања а која су од стратешког значаја за даљи развој саобраћаја.

На захтјев Владе Републике Српске, доставили смо Министарству саобраћаја и веза ИП обрасце за 6 пројеката и образац за рангирање кандидованих пројеката за израду Приједлога Програма јавних инвестиција Републике Српске за период 2024-2026. године. Пројекат Набавка система за наплату паркинга за потребе Аеродрома Бања Лука је у текућој години завршен. Пројекат Набавка санитетског возила за потребе Аеродрома Бања Лука је повучен из кандидованих из разлога што смо добили два кориштена санитетска возила као донацију.

Пројекти који су кандидовани:

1. Проширење и адаптација аеродромске зграде Аеродрома Бања Лука 3.000.000,00 КМ
2. Санација аеродромских површина (асфалтних и бетонских површина) Аеродрома Бања Лука 5.000.000,00 КМ
3. Проширење основне стазе –експропријација земљишта комплекса Аеродрома Бања Лука 3.000.000,00 КМ
4. Набавка специјалног ватрогасног возила за Аеродром Бања Лука 1.700.000,00 КМ
5. Набавка мултифункционалног возила за одржавање и чишћење маневарских површина за потребе Аеродрома Бања Лука 150.000,00 КМ
6. Изградња паркинга за потребе Аеродрома Бања Лука 3.000.000,00 КМ

Наглашавамо да је тренутно од највећег значаја за даљи рад Предузећа обезбјеђивање средстава за реализацију пројеката: Проширење и адаптација аеродромске зграде и Санација аеродромских површина (асфалтних и бетонских површина) Аеродрома Бања Лука, које смо кандидовали кроз горе наведени Програм јавних инвестиција као приоритетне.

Предузеће ће изналазити и друге изворе финансирања за изградњу капацитета и развој пословања кроз кредитно задужење, емисију обвезница или јавно-приватно партнерство.

4.6. Повећање безбједности цивилног ваздухопловства (Security) и безбједности ваздушне пловидбе (Safety)

- Са изградњом наведене инфраструктуре, набавком дијела неопходне опреме и сталном едукацијом и обнављањем стечених лиценци запослених, стварају се предуслови за повећање безбједности.
- Интерна контрола квалитета безбједности проводиће се у складу са усвојеним Планом интерне контроле безбједности цивилног ваздухопловства Аеродрома Бања Лука који се доноси за сваку годину.

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ

- Спровођење, развијање, вођење и усмјеравање операција на аеродрому кроз систем СМС, вођење надзора (аудита и инспекција) безбједности, контрола исправности процедура у односу на регулативу из области „Safety“, као и правилно поступање по процедурама са „Safety“ аспекта у организационим јединицама саобраћаја, технике, спасилачко-ватрогасној служби и у медицинској служби.
- Интерне „Safety“ аудите и инспекције обавља тим на челу са руководиоцем безбједности ваздушне пловидбе који одреди управа након што усвоји годишњи план „Safety Audita“.
- Процјене ризика и приједлози мјера на ублажавању ризика за сваки пријављени догађај или хазард.
- Вођење базе података свих пријављених догађаја и хазарда те праћење трендова за сваки сегмент.
- Утврђивање индикатора перформанси безбједности ваздушне пловидбе.
- Креирање приједлога таргета перформанси безбједности ваздушне пловидбе.

- Организовање и оровођење вјежби хитне ситуације у смислу тестирања Плана за хитне ситуације Аеродрома Бања Лука.
- Организовање састанака аеродромског Комитета безбједности.
- Стручни надзор у циљу провјере испуњености услова за сертификацију аеродрома из области „Safety“ обавља БХДЦА.
- Будући да смо предмет надзора најмање једном годишње од стране авио превозника који обављају операције на нашем аеродрому што подразумева провјеру примјене „Safety“ стандарда који су строжији од домаћих ваздухопловних прописа, рад на утврђивању коријенског узрока уочене неусклађености и корективних мјера.

Због неусаглашености које је утврдила БХДЦА током последњег стручног надзора, потребно је предузети следеће корективне активности:

- Потребно је ажурирати 5. дио Аеродромског приручника-„Организација и систем управљања безбједношћу аеродрома“
- Усвајање измјена и допуна Правиника о систематизацији радних мјеста
- Анализе са процјенама ризика за интерно прераспоређивање и додатно запошљавање
- Израда безбједоносних анализа са процјеном ризика о промјенама како би се дефинисали договори око обезбјеђивања достигнутог нивоа безбједности прије имплементације промјена.
- Сарадња са центром за обуку по питању програма оспособљавања и обучавање запослених из домена безбједности ваздушне пловидбе.

4.7. Довољан број запослених и редовна исплата личних примања

Обезбједити адекватан број запослених и квалификациону структуру запослених у свим секторима, у складу са развојем саобраћаја и законском регулативом. У току 2022. године, примљен је одређен број радника, првенствено ватрогасаца (који су стекли лиценце и положили испит за професионалне ватрогасце), али још увијек број радника није усклађен са обимом саобраћаја.

4.8. Едукација запослених у складу са Планом обуке стручног особља и другим видовима оспособљавања

Потребно је извршити рационализацију пословања Предузећа кроз кадровску реорганизацију, преквалификацију, сталне додатне едукације и оспособљавање за рад на више радних мјеста исте сложености послова. Обезбједити даље стручно оспособљавање инструктора у оквиру Предузећа, који су преузели велики дио предвиђених обука запослених, уз уштеду финансијских средстава.

4.9. Позитиван финансијски резултат

Усмјеравање свих активности ка циљу пружања услуга са високом професионалношћу и пажљивим односом према корисницима услуга и свим заинтересованим странама на трошковно ефикасни начин уз постизање позитивног финансијског резултата. Неопходно је у наредном планском периоду извршити максималне уштеде у расходима и стварати трошкове у складу са остварењем прихода.

4.10. Истраживање тржишта и проактиван приступ у продаји услуга

- Неопходно је интензивно сарађивати са авио-компанијама за уговарање нових дестинација, активно представљати услуге и тражити могућност сарадње,
- Анализирати тржиште карго авио-превоза и усмјерити пословање ка интересним зонама,
- Успоставити сарадњу са другим аеродромима у окружењу ради побољшања пословно-техничке сарадње,
- Искористити максимално простор за оглашавање и рекламирање у складу са Каталогом простора за оглашавање Међународног аеродрома Бања Лука,
- Осавременити и унаприједити визуелни идентитет, који мора да буде упечатљивији, динамичнији и снажнији,
- Осигурати редовно рекламирање на друштвеним мрежама (Facebook, Instagram, Youtube, Google Business, LinkedIn),
- Уредити web страницу са редовним ажурирањем понуде аранжмана и уз поштовање свих захтјева које web страница треба да задовољи (SEO оптимизација, прилагођавање приказа на десктоп, лаптоп и мобилни уређај, оптимизација садржаја, организација података прилагођена навикама кључних купаца),
- Омогућити тренинге за запослене из области продаје и маркетинга,
- Омогућити промоцију услуга на видљивим мјестима и на дигиталним системима за комуникацију (LED дисплеји),
- Обезбједити промотивне филмове са дестинација које су у понуди,
- Обезбједити редовно гостовање у програмима на ТВ каналима,
- Обезбједити редовну комуникацију и размјену података са партнерима код нас и у иностранству,
- Обезбједити квалитетну продукцију промотивног материјала, класичног и дигиталног.

4.11. Партнерски односи и лојалност

Омогућити отворену, конструктивну и недискриминаторску сарадњу са свим партнерима и државним субјектима (грађанима, туристима, привредним субјектима, авио-компанијама, надлежним државним институцијама, запосленима...)

4.12. Однос према запосленима

Усвајањем новог Правилника о систематизацији радних мјеста дјелимично је ријешен проблем недостатка у организацији рада, али је потребно даље дефинисање процедура увођењем ИСО стандарда и ФУК-а. Обезбједити ангажман стручног и мотивисаног тима запослених, те њихово напредовање. Обезбједити адекватну заштиту на раду свих запослених. У складу са оствареним пословним резултатима омогућити побољшање животног стандарда запослених.

4.13. Одговорно управљање цјелокупном имовином

Потребно је код свих запослених развити свијест о високој личној одговорности за управљање имовином, продуктиван развој и успјешно пословање Предузећа.

4.14. Увођење мјера заштите животне средине и енергетске ефикасности

Потребно је ријешити проблем складиштења опасног отпада, те предузети друге мјере на спречавању штетног утицаја опасних материја, првенствено при одлеђивању ваздухоплова и сипању горива. У циљу ефикаснијег и економичнијег кориштења енергије потребно је проводити мјере енергетске ефикасности нарочито за систем гријања и хлађења објекта, расвјете као и прилагодити мјере и понашање запослених у овом смјеру.

4.15. Економски развој

Развојем обима путничког и робног промета аеродром подстиче развој туризма и цјелокупан економски развој шире регије, општина и градова у окружењу и Републике Српске.

5. РИЗИЦИ У ПОСЛОВАЊУ ПРЕДУЗЕЋА ЗА 2024. ГОДИНУ

5.1. Глобални ризик због енергетске кризе

Недостатак енергената и константно повећање цијена керозина и нафтних деривата могу се негативно одразити на пословање предузећа. Предузеће је у складу са расположивим капацитетима складишта створило залихе енергената и приступило је изналажењу алтернативних извора енергије, соларних панела и водених топлотних пумпи. Повећање цијене керозина може негативно утицати на сарадњу са авио-компанијама. Додатни проблем је набавка керозина због сложености поступка набавке и сталних жалби понуђача.

5.2. Немогућност обезбјеђења комерцијалних линија услед подстицајних програма развоја пословања других аеродрома у земљи и окружењу

Географски положај Међународног аеродрома Бања Лука је отежавајући у смислу конкурентности близине Међународног аеродрома Сарајево и Међународног аеродрома Загреб. То се огледа у смислу инфраструктуре, капацитета, географске позиције која авиокомпанијама обезбјеђује мрежу саобраћаја, гравитације путника, али све више институционалне подршке (државе, локалне заједнице) која се огледа кроз инвестиције, али и субвенције авиокомпанијама за повећање броја дестинација. Потенцијална гравитација путника ка Међународном аеродрому Бања Лука ограничена је и кроз близину аеродрома у Сарајеву и Загребу због којих авиокомпаније које већ раде са њима немају интерес да дио својих линија укључе и са аеродрома Бања Лука. Примјера ради, Међународни аеродром Сарајево је у 2023. години проширио своје капацитете (инвестиција Кантона Сарајево 50 милиона КМ), а додатно је Кантон Сарајево уложио 1.5 милиона КМ у субвенционисање авиокомпанија за увођењем нових линија према Европи од 2024. године. Кантон Тузла је у 2023. години издвојила 2.5 милиона КМ за субвенционисање авиокомпанија за увођење линија за Европу од 2024. године, а због изненадног одласка компаније Рајанер са тузланског аеродрома. Слична ситуација је и са аеродромима у Нишу и Краљеву (величина, капацитет и позиција ових аеродрома је сличан Аеродрому Бања Лука) за чије потребе и развој пословања је Министарство саобраћаја Србије субвенционисало авиокомпаније за отварање нових линија у наредне четири године (2024-2027) у висини 66 милиона КМ (4 милијарде динара) што по једној години субвенције државе за увођење нових линија за ова два аеродрома износи 16.5 милиона КМ.

Учествујући на свјетским конференцијама које окупљају авиокомпаније и аеродроме, и разговарајући са авиокомпанијама за увођење нових линија, питање сваке од њих је да ли постоји грант за субвенцију авиокомпанија како би размотриле исто. Из горе наведеног, а у циљу конкурисања већем броју дестинација, потребно је са Министарством саобраћаја и веза Републике Српске/Владом Републике Српске разговарати о издвајању средстава субвенционисања авио компанија за увођењем нових дестинација (за 2025. годину), а по узору на аеродроме у Сарајеву, Тузли, Нишу и Краљеву који за наведене намјене издвајају значајна средства како би одржали конкурентност на тржишту.

5.3. Ризик обезбјеђивања прописане ватрогасне категорије

Предузеће има обавезу да организује рад Спасилачко ватрогасне службе, односно да обезбједи присуство ватрогасаца при свакој ваздухопловној операцији. За тренутни обим саобраћаја и врсту ваздухоплова, најчешће је потребно обезбједити VII СВС категорију. Предузеће има уговор о сарадњи са Професионалном ватрогасном јединицом Града Бањалука до дана 31.12.2024. године за обезбјеђивање публиковане ватрогасне категорије која неће бити већа од V ватрогасне категорије. Предузеће у радном односу има тренутно једанаест радника који су стекли звање професионалног ватрогасца за рад на аеродрому и који у сарадњи са ватрогасцима Града Бањалука обезбјеђују VII СВС категорију. У наредном периоду потребно је обезбједити довољан број професионалних ватрогасаца обучених за рад на аеродрому и извршити адекватно опремање СВС, што је предуслов за несметано одвијање саобраћаја.

5.4. Немогућност санације оштећења инфраструктуре, те набавке и одржавања опреме услед недостатка финансијских средстава

За несметано одвијање саобраћаја неопходно је обезбједити одговарајућу инфраструктуру и опрему која је предуслов за обављање основне дјелатности, уз испуњење свих захтјева домаћих и међународних ваздухопловних прописа. Опрему је потребно редовно сервисирати и одржавати, што такође изискује значајна средства. Са повећањем обима саобраћаја потребно је обезбједити додатну опрему. Проширење аеродромске зграде је један од основних приоритета да би се путницима обезбједили основни услови за боравак унутар зграде и бржи проток у остварењу аеродромских услуга (обезбједити више простора за путнике уз адекватне услове боравка и више шалтера за чекирање). Приоритетна је такође поправка оштећења на платформи за што су потребна значајнија финансијска средства а предуслов су за безбједно одвијање саобраћаја.

5.5. Безбједност ваздушне пловидбе (Safety)

Ризици из области безбједности ваздушне пловидбе су присутни на свим аеродромима, јер не постоји апсолутна безбједност. Потребно је чинити што више активности на ублажавању ризика како би се свели на прихватљив ниво. То се постиже кроз едукацију, изградњу инфраструктуре, набавку опреме и стално унапређивање не само реактивним, него и проактивним и предиктивним методама. Једна грешка или непажња током одржавања аеродрома за безбједну употребу или током опслуживања ваздухоплова, може нанијети велику материјалну штету предузећу, али и угрозити здравље и животе људи. Сходно томе обезбјеђивање средстава за унапређивање безбједности се не смије посматрати искључиво као трошак, него као инвестирање у што безбједније обављање основне дјелатности, а уз испуњење свих захтјева домаћих и међународних ваздухопловних прописа. Може да се констатује да постоје ограничења у смислу расположивих маневарских површина, платформе за паркирање и опслуживање ваздухоплова, опреме за опслуживање ваздухоплова, људских ресурса и капацитета пристанишне зграде путничког терминала. Према тренутној расположивости инфраструктуре и ресурса, препорука је да безбједно опслуживање може да се обавља за највише два референтна ваздухоплова истовремено. По питању карго саобраћаја, са аспекта безбједности ваздушне пловидбе постоје слична

ограничења као и за путнички саобраћај у смислу расположивости маневарских површина, платформе за паркирање и опслуживање ваздухоплова са том разликом да су тренутно постојећи капацитети за привремени смјештај робе неискоришћени.

5.6. Безбједност цивилног ваздухопловства (Security)

Ризици из области безбједности цивилног ваздухопловства су присутни на сваком аеродрому. Потребно је континуирано радити на унапређењу заштите од могућих аката незаконитог ометања. Јачати сарадњу са полицијским агенцијама, перманентно едуковати запослене и обнављати инфраструктуру и техничку опрему за безбједносне прегледе и надзоре. И у овој области такође грешке имају несагледиве посљедице по питању људских живота али и финансијског пословања предузећа. Да би се ублажио ризик по безбједност цивилног ваздухопловства и обављали послови у складу са домаћом и међународном регулативом потребно је приступити кадровском и материјалном јачању Службе безбједности.

5.7. Спољни утицаји (законски, регулаторни, уговорни)

Због недостатка финансијских средстава и немогућности запошљавања већег броја радника присутна је потреба ангажовања по уговору одређених служби изван Предузећа. Са Градом Бања Лука уговорено је ангажовање Спасилачко ватрогасне службе, за коју Предузеће обезбјеђује возила и неопходну опрему. Услуге медицинског обезбјеђивања се покривају дијелом из запосленог особља на радном мјесту медицински сестра/техничар, и уз ангажовање љекара по уговору, а уколико се повећа обим саобраћаја повећаће се и стандарди у овој области у складу са законским прописима. Уговарањем ове врсте услуга које су неопходне за функционисање аеродрома, постоји одређен ризик од неиспуњавања обавеза или отказивања уговора. Такође, присутан је ризик приликом провођења процедура јавних набавки које су често блокиране дуготрајним поступком рјешавања жалби, чиме се онемогућава набавка роба (нарочито изражено приликом набавке керозина и услуга сервисирања аеродромске опреме која се већим дијелом набавља из иностранства). Највећи ризик је могућност отказивања уговора од стране авио-компанија који је увијек присутан уколико компанија процјени да не постоји финансијска оправданост или било који други недостатак битан за функционисање саобраћаја.

5.8. Управљање сигурношћу информација

Неопходно је обезбједити правовремен и континуиран проток информација, адекватну програмску подршку као и сигуран систем чувања података. Неопходно је програмски увезати одговарајући сервер и ријешити адекватно чување података и увезаност цјелокупног информационог система.

5.9. Заштита на раду

Потребно је у складу са процјеном ризика за свако радно мјесто обезбједити адекватну заштиту као и контролу њене примјене, у смислу редовног коришћења униформе и заштитне опреме. Обезбједити примјену свих мјера противпожарне заштите, израду плана, редовно сервисирање апарата и обуку радника, као и редовно ношење и читавање дозиметара за зрачење.

5.10. Интерни контролни поступци

Због недостатка средстава није попуњено радно мјесто интерног ревизора у складу са законским одредбама, што би у наредном периоду требало ријешити. У току је процес увођења и успостављања система финансијског управљања и контроле. У 2022. години започели смо едукацију запослених у циљу имплементације ИСО стандарда 9001 у наредној 2024. години. Усвојен је нови Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама, који дјелимично садржи и интерне контролне поступке.

5.11. Ризик отплате зајма

Предузеће се у 2016. години задужило по основу зајма у износу од 7.000.000,00 КМ, увећаног за камату, са роком отплате од 120 мјесеци. Иако је камата анексом уговора значајно смањена, постоји потенцијани ризик немогућности враћања кредита услед смањеног остварења прихода. Као средство обезбјеђења заложено је право на имовину, односно опрему која је била предмет набавке у износу од 4.850.000,00 КМ, те 40 бјанко мјеница за преостали износ зајма. Због додатног обезбјеђења наплате потписан је и Уговор о уступању потраживања-цесији између Предузећа, Фонда за развој и запошљавање Републике Српске а.д. Бања Лука и Министарства саобраћаја и веза Републике Српске као цесуса. Након истека грејс периода, који је продужаван због проблема у пословању Предузећа условљеног обуставом саобраћаја. У 2022. години потписан је Анекс уговора према којем се почев од 01.09.2022. године до 01.09.2023. године отплаћују ануитети у износу од 35.000,00 КМ мјесечно. Према новом споразуму о зајму из 2023. године (број уговора о зајму 001-01-15/3-00028-16), остатак дуга са 01.11.2023. године износи 5.808.326,08 КМ и то, 5.650.407,77 КМ главнице и 157.918,31 КМ камате на кредит, а отплаћиваће се до краја 2023. године у два једнака ануитета од по 35.000,00 КМ. Затим се отплата кредита од 01.01.2024. године наставља у мјесечним ануитетима од 136.626,81 КМ до 01.06.2027. године. У 2024. години доспијева на плаћање укупно 1.639.521,72 КМ (1.569.791,93 КМ отплата главнице и 69.729,79 КМ камата на кредит).

5.12. Судски спорови

У оквиру Годишњег плана пословања Предузећа за 2024. годину, неопходно је водити рачуна о споровима који су у току, а у којима је Предузеће пасивно легитимисана страна.

Потенцијални ризик у предметном планском периоду може представљати негативан исход спорова који су у току по Предузеће, што би, осим обавезе плаћања главног дуга, створило обавезу плаћања законских затезних камата и припадајућих трошкова поступка.

Према препоруци адвоката на дан 31.12.2021. године извршена је резервација расхода у висини 50% износа по тужбеном захтјеву Министарства комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство, а на дан 31.12.2022. године резервација расхода у износу од 50.000,00 КМ по основу радних спорова. Према препоруци адвоката на крају 2023. године извршиће се резервација додатних 50% износа по другом парничном поступку који се води по тужбеном захтјеву Министарства комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство, као и додатна резервисања потребана за измирење обавеза по пресудама из радних спорова, у укупном износу од 77.000,00 КМ.

У наредној табели су приказани спорови који су у току:

Судски спорови					
Тужилац	Број предмета	Основ спора	Фаза поступка	Вриједност туж. Захтјева	Оцјена исхода
Радник предузећа: Маринко Башић и Милан Драгић	71 0 Рс 331448 20 РС	Заштита права из радног односа	Радни спор, жалбени поступак у току	Према првостепеној Пресуди обавезе износе цца 55.000,00 КМ по свим основама (неопходнији прецизнији обрачун камата)	Адвокат очекује успјех тужилаца
Радник предузећа: Маринко Башић	71 0 Рс 332466 20 РС	Заштита права из радног односа	Радни спор, предмет правоснажно окончан, пресуђено у корист Маринка Башића	Износ: 3.814,68 КМ са зак. затезном каматом и трошковима 291,83 КМ (цца 4.800,00 КМ)	Неопходно извршити плаћање у складу са пресудом, ради смањења трошкова по основу камата. Препорука адвоката је да се плати.
Радник Предузећа: Милан Драгић	71 0 Рс 332468 20 РС	Заштита права из радног односа	Радни спор, предмет правоснажно окончан, пресуђено у корист Милана Драгића	цца 5.700,00 КМ са каматама на дан 17.11.2023.	Препорука адвоката је да се плати
БиХ, Министарство комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство	57 0 Рс 134490 21 РС	Парница за накнаду штете	Парнични поступак, поступак враћен првостепеном суду на поновни поступак	273.712,00 КМ без камата	50%
БиХ, Министарство комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство	57 0 Рс 140259 21 РС	Парница за накнаду штете	Парнични поступак, у току жалбени поступак	131.316,00 КМ без камата	50%

5.13. Кумулирани губици

Кумулирани губици из ранијих година чинили су готово половину капитала, што је представљало ризик за начело сталности пословања. Овај ризик је смањен повећањем вриједности капитала и смањењем кумулираног губитка из ранијих година, након извршене процјене имовине на дан 31.12.2021. године.

6. SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Геостратешки положај аеродрома, близина града Бања Луке, близина границе са ЕУ и Хрватском, развијена саобраћајна инфраструктура	Недовољна отвореност према јавности у пружању информација
Једини међународни аеродром у Републици Српској референтног кода 4Д	Финансијска зависност
Потврда за аеродром за јавну употребу без временског ограничења	Оптерећеност кредитним задужењем
Подршка Владе Републике Српске	Недовољан број запослених
Сарадња са компанијама Ryanair, Wizzair i Air Serbia	Старост дијела возног парка и опреме
Запослени са искуством и знањем	Ниске цијене појединих услуга
Повољан географски положај омогућава већу отвореност од аеродрома у окружењу у зимским и неповољним временским условима	Недовољна просторни капацитети за проширење пословања
Дугогодишња квалитетна сарадња са аеродромима у окружењу	
ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
Остварење сарадње са више авио-превозника, повећање броја дестинација и ротација	Свјетска и регионална економска криза
Побољшање квалитета услуга	Близина аеродрома у Сарајеву и Загребу
Проширење путничког терминала	Неусаглашеност законске регулативе
Понуда керозина и авио-бензина авио-компанијама	Зависност од планова авио-компанија
Повезивање са туристичким организацијама и надлежним институцијама за превоз путника у циљу развоја туризма Републике Српске	Конкуренција прати савремене трендове пословања
Промоција туристичког потенцијала Републике Српске	Инфраструктура која не задовољава планирани обим путника
Стварање јасне стратегије развоја	Ангажовање одређених служби битних за функционисање изван Предузећа, по уговору
Едукација и мотивисаност запослених у циљу одговарања захтјевима тржишта	
Постати водећи регионални аеродром	

7. ПЛАНИРАНИ ОБИМ САОБРАЋАЈА У 2024. ГОДИНИ

7.1. Планирани обим путничког саобраћаја

Реализовани путнички саобраћај на дан 31.10.2023. године и план за 2024.годину																												
	RYANAIR				AIR SERBIA				WIZZAIR				ЧАРТЕР ЛЕТОВИ				TOO MONTENEGRO				ОСТАЛИ ЛЕТОВИ				УКУПНО			
	Остварење		План		Остварење		План		Остварење		План		Остварење		План		Остварење		План		Остварење		План		Остварење		План	
	2023		2024		2023		2024		2023		2024		2023		2024		2023		2024		2023		2024		2023		2024	
	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.	Лет	Пут.
Јануар	144	19.860	164	24.000	18	749	16	700	86	13.573	52	8.000	0	0	0	0	0	0	0	84	306	110	110	332	34.488	342	32.810	
Фебруар	112	15.339	160	23.000	16	544	16	700	80	12.218	46	5.000	0	0	0	0	0	0	0	98	143	110	110	306	28.244	332	28.810	
Март	120	17.468	160	15.000	16	570	16	700	78	12.597	46	5.500	0	0	0	0	0	0	0	81	63	110	110	295	30.698	332	21.310	
Април	162	26.354	160	15.000	16	912	18	800	100	19.357	62	16.000	6	218	0	0	0	0	0	112	156	150	150	396	46.997	390	31.950	
Мај	170	26.744	172	25.000	18	899	18	800	80	15.874	68	16.000	8	644	8	800	0	0	0	102	113	150	180	378	44.274	416	42.780	
Јун	162	24.122	182	29.000	18	952	18	800	76	14.655	68	18.000	44	4.660	45	7.000	14	882	10	600	100	145	150	180	414	45.416	473	55.580
Јул	164	24.960	182	29.000	18	1.119	18	800	76	15.738	72	18.000	66	8.453	70	10.800	14	1.247	28	2.400	124	132	150	170	462	51.649	520	61.170
Август	174	27.586	182	29.200	16	1.014	18	800	76	14.713	72	18.200	76	8.855	72	11.000	8	777	22	2.300	174	303	180	200	524	53.248	546	61.700
Септембар	164	26.486	182	29.000	18	920	18	800	62	11.800	72	15.500	46	3.708	45	7.000	2	103	10	800	178	186	200	200	470	43.203	527	53.300
Октобар	176	29.027	164	26.000	18	831	18	800	62	10.956	42	10.000	2	84	8	600	0	0	0	0	136	137	130	130	394	41.035	362	37.530
Новембар	72	10.800	164	26.000	16	1.000	18	800	36	6.500	42	10.000	0	0	0	0	0	0	0	85	300	130	130	209	18.600	354	36.930	
Децембар	81	12.150	164	26.000	24	1.500	18	800	45	8.098	42	15.200	0	0	0	0	0	0	0	100	400	130	130	250	22.148	354	42.130	
Укупно:	1.701	260.896	2.036	296.200	212	11.010	210	9.300	857	156.079	684	155.400	248	26.622	248	37.200	38	3.009	70	6.100	1.374	2.384	1.700	1.800	4.430	460.000	4.948	506.000

У 2024. години планира се повећање броја путника за 10,10% у односу на процјену остварења авио саобраћаја за 2023. годину. У табелама су наведени планирани бројеви авио-операција, односно долазећих и одлазећих летова и број путника по мјесецима због лакшег сагледавања планских величина,. У сезони, мај-септембар, наведени су планирани charter летови за Турску, Тунис, Египат и Грчку. Под ставком „остали летови“ подразумјевамо планиране операције и путнике Ваздухопловног сервиса РС, школске и медицинске летове, као и операције и путнике генералне авијације. Сви плански показатељи су у искључивој зависности од планова и одлука авио-компанија, на које аеродром не може директно утицати, јер се ради прије свега о добити, или губитку авио-компаније на некој линији.

7.2. Планирани обим карго саобраћаја

За развој карго саобраћаја обезбјеђени су сви неопходни услови. Предузеће посједује савремено опремљен објект за складиштење свих врста роба, као и неопходне дозволе и опрему за рад. Потребно је у наредном периоду остварити сарадњу са авио-компанијама или заинтересованим комитентима за транспорт робе ваздушним путем. У току су одређени преговори и очекује се у наредном периоду реализација овог битног сегмента пословања Предузећа. Тренутно се карго саобраћај обавља само на редовним летовима Air Serbia.

-Планирани обим карго саобраћаја за 2024. годину

МЈЕСЕЦ	План 2024	
	Бр. Пошиљки	kg
Јануар	20	200
Фебруар	20	200
Март	20	200
Април	20	200
Мај	20	200
Јун	20	200
Јул	20	200
Август	20	200
Септембар	20	200
Октобар	20	200
Новембар	20	200
Децембар	20	200
Укупно:	240	2400

На Аеродрому Бања Лука је изграђен Карго центар површине 1254m². У склопу центра се налази складиште површине 577m² које је регистровано као Јавно царинско складиште типа А. У центру је смјештена Царинска испостава Аеродрома Бања Лука УИО БиХ. Царинско складиште располаже са расхладном комором за температурни режим 2-8 °C површине 200m², те простором за привремени смјештај робе под царинским надзором површине 128m² у склопу којег се налази расхладна комора за температурни режим 2-8 °C површине 15 m². Од опреме располажемо са MDHL 18t, виљушкарима од 6t и 3t, те x-ray машином за безбједносну контролу робе у извозу димензија тунела 150x160 cm.

Аеродромски оператор Аеродрома Бања Лука је валидиран као Регулисани агент треће земље (RA3).

У току 2023. године извршено је опремање Карго центра палетним регалима. Започети су разговори са Агенцијом за лијекове и медицинска средства БиХ око услова за добијање дозволе за складиштење фармацеутских производа. Паралелно се истражује тржиште са

циљем информисања о потребама за таквом услугом. Ако се оцјени да постоји потреба и да би реализација била економски оправдана, потребно је уредити дио складишног простора за смјештај фармацеутских производа и обезбједити дозволу Агенције за лијекове и медицинска средства БиХ.

Ако не дође до повећања редовних линија, планира се контакт са већим регионалним шпедитерским компанијама које организују транспорт робе копненим путем.

У складу са закљученим уговорима и потребама вршиће се даље опремање простора те пријем и обучавање особља.

8. ФИНАНСИЈСКИ ОПЕРАТИВНИ ПЛАН ЗА 2024. ГОДИНУ

Основу за израду финансијског плана пословања Предузећа за 2024. годину, представља процјена остварења прихода и расхода за 2023. годину, те процијењени показатељи обима саобраћаја и других планираних активности.

Финансијско пословање обухвата:

- План прихода
- План расхода

8.1. Планирани приходи за 2024. годину

-Приходи

Кonto	Опис	Ревидован план 2023	План 2024	План 2024/Ревидован план 2023*100
601	Трговина	320.000,00	340.000,00	106,25
	Продаја млазног горива	26.300,00	0,00	0,00
	Бифе	780.000,00	890.000,00	114,10
621	Паркинг	380.000,00	550.000,00	144,74
	Манипулативне услуге	220.000,00	310.000,00	140,91
	Услуге одлеђивања и продаја течности за одлеђивање	45.000,00	45.000,00	100,00
624	Аеродромска такса	830.000,00	950.000,00	114,46
	Услуге авио опслуживања (HANDLING, LANDING)	710.000,00	830.000,00	116,90
650	Субвенција из буџета Републике Српске	1.123.000,00	2.000.000,00	178,09
651	Закуп пословног простора и рекламе	94.000,00	200.000,00	212,77
652	Приходи од амортизација и донација	100.000,00	110.000,00	110,00
655	Приходи од здравственог фонда-рефундација	55.700,00	80.000,00	143,63
661	Камата по виђењу	1.000,00	0,00	0,00
679	Остали непоменути приходи	35.000,00	45.000,00	128,57
Укупно приходи		4.720.000,00	6.350.000,00	134,53
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ		-1.694.140,00	10.000,00	

Планирани обим саобраћаја, односно планирани обим прихвата и отпреме путника и робе, сразмјерно ће резултирати финансијским ефектима. Упоредо са повећањем обима саобраћаја планира се и повећање прихода од продаје трговачке робе, услуга авио-опслуживања, манипулативних и паркинг услуга, али и по свим другим основама. Планирано је и повећање прихода од закупа пословних простора и реклама, односно издавања у закуп одређених комерцијалних садржаја. Расходи за набавку трговачких роба пропорционално прате остварење прихода по овом основу.

Планирани укупни приходи за 2024. годину износе 6.350.000,00 КМ, што је у односу на процјену остварења у 2023. години од 4.720.000,00 КМ, више за 34,53%. Највеће повећање прихода очекује се од продаје роба и то у највећем постотку 14,10% по основу прихода од угоститељске дјелатности, с обзиром да је Предузеће увело продају хране и проширило капацитет угоститељске дјелатности у одлазном гејту и вањској башти. Планирано је повећање прихода од аеродромске таксе сразмјерно повећању броја путника, као и приходи од авио-опслуживања сразмјерно повећању броја летова.

Након проширења капацитета паркинга и увођења аутоматске наплате планирано је значајно повећање прихода од паркинга за 44,74%. Такође, планира се за 40,91% веће остварење прихода од манипулативних услуга, односно закупа манипулативних површина за опслугу ваздухоплова горивом. Приход по основу закупа пословног и рекламног простора планира се у износу од 200.000,00 КМ, што је више за 112,77% у односу на 2023. годину. Планира се почетак рада free shop-а почетком 2024. године, те издавање дијела складишног простора, што ће уз постојеће уговоре за закуп такси, rent a car превозника и аутобуског и комби превоза путника, допринијети повећању ове врсте прихода.

Стављањем у функцију карго објекта, стварају се услови за значајно већи обим робног промета преко Аеродрома Бања Лука, те се у наредном периоду планира остваривање прихода и по основу карго саобраћаја.

Планирана је субвенција Владе Републике Српске у износу од 2.000.000,00 КМ, међутим у наредном периоду очекује се повећање субвенције на 2.500.000,00 КМ због рјешавања проблема недостајућих радника и проблема функционисања спасилачко-ватрогасне службе.

Предузеће у наредној години не планира продају непокретне имовине. Након пописа имовине размотриће се могућност расхоровања или продаје одређене опреме. Возило ЈБТ за одлеђивање са затвореном корпом се не користи дужи временски период, те је потребно размотрити могућност продаје или замјене овог возила.

8.2. Планирани расходи за 2024. годину

- Расходи

Контго	Опис	Ревидован план 2023	План 2024	План 2024/Ревидован план 2023*100
501	Трговина	290.000,00	310.000,00	106,90
	Продаја млазног горива	23.000,00	0,00	0,00
	Течност за одлеђивање	32.000,00	30.000,00	93,75
	Ватрогасно пјенило	2.000,00	2.000,00	100,00
	Бифе	260.000,00	278.000,00	106,92
512	Остали режијски материјал	148.000,00	100.000,00	67,57
	Радна одијела	51.000,00	15.000,00	29,41
	Текуће одржавање	70.000,00	75.000,00	107,14
	Канцеларијски материјал	17.000,00	12.000,00	70,59
	Остало (уреа)	5.000,00	5.000,00	100,00
513	Гориво и лож уље	80.000,00	85.000,00	106,25
	Електрична енергија	70.000,00	75.000,00	107,14
520	Трошкови бруто зарада	3.050.000,00	3.250.000,00	106,56
521	Путни трошак за службени пут	50.000,00	35.000,00	70,00
522	Накнаде за чланове надзорног одбора и одбора за ревизију (бруто)	54.000,00	54.000,00	100,00
	Телефон	30.500,00	20.000,00	65,57
	Сита-интернет	12.500,00	12.500,00	100,00
	Пошта	5.500,00	6.000,00	109,09
	DCS-елек. сис. конт. Одл. Пут.	110.000,00	100.000,00	90,91
532	Текуће и инв. одржавање осн. Ср.	130.000,00	130.000,00	100,00
533	Трошкови закупнина	25.000,00	0,00	0,00
535	Реклама, огласи	23.000,00	20.000,00	86,96
539	Комуналне услуге	18.000,00	19.000,00	105,56
	Произво. услуге по уг. о дјелу	155.000,00	155.000,00	100,00
	Остале услуге	45.000,00	40.000,00	88,89
540	Амортизација	1.140.000,00	1.150.000,00	100,88
541	Трошкови резервисања	77.000,00	0,00	0,00
550	Трошкови здравствених услуга	800,00	6.000,00	750,00
	Инт. услуге непр. услуге	64.000,00	55.000,00	85,94
	Стручно образовање и литература	42.000,00	35.000,00	83,33
	Трошкови ревизије и непроизводних услуга	6.000,00	6.000,00	100,00
551	Репрезентација(угоститељске усл. и поклони)	17.000,00	14.000,00	82,35
552	Осигурање	90.000,00	90.000,00	100,00
553	Трошак пл. промета у земљи и ино.	22.000,00	22.000,00	100,00
554	Чланарине	2.500,00	2.500,00	100,00
555	Накнаде, таксе и царина	33.000,00	15.000,00	45,45
559	Таксе и тр. Огл. рег. возила зимска	10.500,00	10.000,00	95,24
561	Расходи камата по кредитима	43.000,00	70.000,00	162,79
	Затезне камате	7.800,00	7.000,00	89,74
562	Негативне курсне разлике	7.000,00	4.000,00	57,14
579	Трошак судских спорова	12.500,00	10.000,00	80,00
	Накнада штете трећим лицима	49.140,00	0,00	0,00
	Описи, несп. рас. из. за хум. здра.	20.000,00	8.000,00	40,00
587	Губици од усклађивања вриједности потраживања од купаца	2.000,00	2.000,00	100,00
590	Расходи по основу промјене рачуноводствених политика	11.400,00	5.000,00	43,86
		6.414.140,00	6.340.000,00	98,84

Расходи за 2024. годину задржани су на готово истом нивоу као расходи у 2023. години и износе 6.340.000,00 КМ (повећање 1,16%). Повећана су средства за бруто лична примања запослених за 200.000,00 КМ због усклађивања са најнижом платом у Републици Српској, корекције плата радницима са ССС и НК радницима у складу са постигнутим споразумом са Синдикалном организацијом Предузећа. Поред тога, планира се пријем најнеопходнијег особља са ССС (до пет нових радника) у свакој години планског периода.

Расходи по основу услуга по уговору о дјелу повећани су првенствено због ангажовања радника у љетном периоду на пословима прихвата и отпреме путника и ваздухоплова и у угоститељству, као и због већег обима ангажовања љекара на опслуживању летова у складу са прописима у области авио-саобраћаја.

У наредним годинама доћи ће до смањивања трошкова електронског система контроле одлазећих путника узимањем у закуп CUTE платформе којом ће се омогућити обједињавање ДЦС-ова. Ова платформа омогућиће и подизање система информисања путника на виши ниво, пружањем аутоматских обавјештења преко монитора у згради. Осим фиксног трошка закупа, плаћао би се само ДЦС за путнике на чартер летовима, док би се за све остале путнике користио бесплатан систем авио-компанија.

У 2024. години смањени су расходи по основу службених путовања, утrophка режијског и канцеларијског материјала, непроизводних услуга и репрезентације.

Трошкови амортизације су високи и оптерећују пословање Предузећа. Укњижавањем цјелокупне имовине након процјене и активирањем објеката и опреме која се налазила у припреми значајно је повећана вриједност имовине Предузећа. По истом основу повећани су и трошкови осигурања, али и због захтјева авио-компанија да се сума осигурања за штету причињену трећим лицима дупло повећа.

Повећани су и одређени материјални трошкови услед поскупљења електричне енергије, горива и осталих енергената.

Извршено је резервисање за судске спорове по препоруци адвоката у укупном износу од 77.000,00 КМ са 31.12.2023. године. Додатна резервисања по судским споровима покренутим од стране Министарства комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство планирана су у 2025. и 2026. години.

У оквиру расхода најтеже је предвидјети издатке који ће се јавити за одржавање аеродромске опреме, а разлог је дјелимично стара опрема и неадекватно одржавање и обнављање исте током претходних година услед недовољног обима финансијских средстава. Одржавање и редовно сервисирање аеродромске опреме захтијева значајна финансијска средства, јер је ријеч о опреми велике вриједности, а често је тешко ускладити Закон о јавним набавкама и обезбједити овлаштене сервисере који су углавном из иностранства.

9. ПЛАН КАДРОВА И ЛИЧНИХ ПРИМАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ

Значајно повећање обима саобраћаја, као и проблем функционисања Спасилачко-ватрогасне службе, условило је потребу пријема нових радника. Иако је анализа квалификационе структуре запослених у Предузећу са становишта ИСАО стандарда и закона који регулишу област цивилне ваздушне пловидбе већ раније указивала на потребу да се у Предузећу запосли одређени број нових радника, с обзиром да се у великом проценту финансирамо кроз субвенцију из буџета Републике Српске, настојали смо да не повећавамо број извршилаца све док пораст саобраћаја не буде условљавао исто. Како су у претходном периоду сви запослени радили у прековременом раду, а што је још увијек присутно и након дјелимичног повећања броја запослених.

Недостатак радне снаге и даље је изражен у Сектору физичког и техничког обезбјеђења. Такође, са повећањем обима саобраћаја у наредном периоду биће потребан већи број радника у Сектору саобраћаја и то у на пословима опслуге путника и ваздухоплова. Потребно је у наредном периоду запослити најмање 5 радника за опслугу ваздухоплова, 9 ватрогасаца и 1 угоститељског радника. У складу процјеном прихода и расхода, планирано је да се у периоду од 2024. до 2026. године сваке године прими 5 нових радника са ССС.

<i>Запослени према степену стручног образовања</i>			
Р.бр.	Стручна спрема	Укупно 2023	План 2024
1	Нижа стручна спрема	4	4
2	Средња стручна спрема	67	72
3	Висококвалификован	3	3
4	Виша стручна спрема	1	1
5	Висока стручна спрема	37	37
УКУПНО:		112	117

За планирани број радника, према постојећој систематизацији и Колективном уговору, потребно је обезбједити средства у висини исказаној у следећој табели:

	2024.
Бруто плате и накнаде	3.250.000,00

У наредном трогодишњем периоду биће неопходно попуњавање радних мјеста у складу са Систематизацијом радних мјеста првенствено у Сектору саобраћаја. У текућој 2023. години нисмо планирали пријем ватрогасаца јер нам није одобрена субвенција из Буџета Републике Српске која би омогућила финансирање ове службе. У наредном периоду потребно је планирати пријем преосталог броја ватрогасаца у складу са обезбјеђеним средствима. Правилником о систематизацији радних мјеста, прецизно је дефинисана организација послова и радна мјеста у оквиру сваког од сектора, са прецизно дефинисаним системом одговорности. Руководиоци појединих организационих јединица дужни су водити рачуна о распореду радника у току дана/мјесеца и броју прековремених сати, у складу са одредбама Закона о раду.

10. ПЛАН ТОКОВА ГОТОВИНЕ

ПОЗИЦИЈА	2024
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	402.990
I-ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	6.195.000
1. Приливи од купаца и примљени аванси	4.115.000
2. Приливи од премија, субвенција, дотација и сл.	2.080.000
3. Остали приливи из пословних активности	0
II-ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	5.792.010
1. Одливи по основу исплата добављачима и дати аванси	2.376.010
2. Одливи по основу исплата зарада, накнада зарада и осталих личних расхода	3.339.000
3. Одливи по основу плаћених камата	77.000
4. Одливи по основу пореза на добит	0
5. Остали одливи из пословних активности	
III-НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	0
IV-НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	0
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	0
I-ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	0
1. Приливи по основу краткорочних финансијских пласмана	0
2. Приливи по основу акција и удјела	
3. Приливи по основу продаје нематеријалних средстава	0
4. Приливи на основу камата	
5. Приливи од дивиденди и учешћа у добити	0
6. Приливи по основу осталих дугорочних финансијских пласмана	0
II-ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	0
1. Одливи по основу краткорочних финансијских пласмана	0
2. Одливи по основу куповине акција и удјела	0
3. Одливи по основу продаје нематеријалних средстава	0
4. Одливи по основу осталих инвестиционих активности	0
III-НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	0
IV-НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	-1.569.792
I-ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	
1. Приливи по основу повећања основног капитала	
2. Приливи по основу дугорочних кредита	
3. Приливи по основу краткорочних кредита	
4. Приливи по основу осталих дугорочних и краткорочних обавеза	
II-ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	1.569.792
1. Одливи по основу откупа сопствених акција удјела	
2. Одливи по основу дугорочних кредита	1.569.792
3. Одливи по основу краткорочних кредита	
4. Одливи по основу финансијског лизинга	
5. Одливи по основу исплаћених дивиденди	
6. Одливи по основу осталих дугорочних и краткорочних обавеза	
III-НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	0
IV-НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	1.569.792
Г. УКУПНИ ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	6.195.000
Д. УКУПНИ ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	7.361.802
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	-1.166.802
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	277.027
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	-889.775

Предузеће је у току 2023. године измирило пренесене обавезе прем а добављачима у укупном износу од 781.648,00 КМ као и неизмирене обавезе за порезе и доприносе на лична примања у износу од 326.531 КМ.

У одливе по основу исплате добављачима у 2024. години ће се из 2023. године пренијети неизмирене обавезе у износу од најмање 1.800.000,00 КМ, што ће даље условити пренос обавеза у наредне године.

11. ПЛАН КАПИТАЛНИХ ИНВЕСТИЦИЈА ЗА 2024. ГОДИНУ

Основ за развој Аеродрома, је и у наредном планском периоду, у највећој мјери, прилагођавање пословања пословним партнерима и континуирано проналажење нових авиопревозника, што ће резултирати повећањем броја летова и броја путника. У стварању услова за континуирани развој, неопходно је и у наредном планском периоду наставити са техничким и инфраструктурним опремањем, уз обезбјеђење адекватних извора финансирања. Инвестиционе одлуке ће се доносити у складу са реалним могућностима и оствареним приливом средстава, који је условљен првенствено нормализацијом саобраћаја.

На основу плана токова готовине нема расположивих властитих средства за капитална улагања у 2024. години.

Уколико се у току године одобре додатна средства од Владе Републике Српске или других грантова и извора финансирања, приступиће се приоритетно реализацији пројеката Проширење и реконструкција пристанишне зграде и Реконструкција бетонских и асфалтних површина на платформи и ПСС, те других приоритетних пројеката из плана капиталних улагања у складу са обезбјеђеним средствима. Кроз Програм јавних инвестиција Предузеће ће кандидовати пројекте првенствено за проширење аеродромске зграде и за откуп земљишта за проширење писте, које би се могло реализовати и фазно у неколико година као и за санацију бетонских и асфалтних површина на платформи и полетно-слетној стази. Осим ових приоритетних пројеката, кандидоваће се и други пројекти за набавку неопходних машина и опреме.

ПЛАН КАПИТАЛНИХ УЛАГАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ

1. Проширење и реконструкција пристанишне зграде у дијелу одлазног и долазног гејта са ваздушне стране, те главног хола и капацитета за чекирање са земаљске стране, 4.000.000 КМ.
2. Опремање проширеног капацитета аеродромске зграде цца 1.000.000,00 КМ (у току је израда идејног рјешења са предпредмјером и прорачуном, као и процјена неопходне пратеће аеродромске опреме)
3. Реконструкција бетонских и асфалтних површина на платформи и ПСС, цца 3.000.000 КМ (у току је анализа површина и процјена приоритетне санације)
4. Јединствен систем гријања и хлађења 300.000,00 КМ
5. Свјетилке за систем прилазних свјетала за правац 34 35.000,00 КМ
6. Набавка УПС система за Систем свјетлосног обиљежавања , цца 120.000,00 КМ
7. Реконструкција система прилазних свјетала за правац 34, цца 50.000 КМ

8. Набавка возила за одлеђивање/заштиту ваздухоплова од залеђивања са отвореном корпом, уз продају постојећег возила ЈБТ, са затвореном корпом, или замјена, цца 450.000 / 450.000 КМ
9. Набавка новог стационарног агрегата за резервно напајање електричном енергијом цца 100.000 КМ
10. Набавка агрегата за снабдјевање ваздухоплова електричном енергијом, цца 200.000 КМ, ком 1 у току 2024. а најкасније 2025. године
11. Набавка електричног вучног возила за колица за пртљаг и аеродромску опрему, ком 2, цца 200.000,00 КМ
12. Набавка вучних возила на дизел погон за колица за пртљаг и аеродромску опрему, ком 2, цца 100.000 КМ
13. Набавка половног вучног возила за ваздухоплове ранга А320 и В737, цца 100.000,00 КМ
14. Набавка половне новије самоходне траке (2010. г.п или млађа) за утовар пртљага („Belt Loader”), цца 70.000,00 КМ
15. Набавка главног ватрогасног возила минималног капацитета 7000 литара воде и 850 литара пјене, цца 1.200.000,00 КМ
16. Набавка половног камиона (или великог трактора) са грном и посипачем/расипачем течности и урее, цца 300.000,00 КМ
17. Набавка половних путничких степеница, (висине од 2000 до 4000 мм) ком 2, цца 120.000,00 КМ
18. Проширење система наплате паркирања предвидјети цца 100.000 КМ

12. ПЛАН ЦЕНТРА ЗА ОБУКУ ЗА 2024. ГОДИНУ

Због стандарда пословања у ваздухопловству и континуираној обуци запослених захтјеваној према домаћој и иностраној регулативи план обука Центра за обуку Међународног аеродрома Бања Лука у 2024. години је приказан у табели испод.

2024	Обука/Профил обучавања	Врста обуке		Укупно кандидата	Извођач обуке
		Иницијална обука	Обнова знања		
Јануар	1. Свијест о безбједности (Модул 1)	-	14	14	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
	2. Безбједност аеродрома (Модул 2)	-	11	11	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
Јануар/ Фебруар	1. КД преглед особа и ствари (ручног пртљага) (Модул 3)	-	9	9	Мирза Пирић Едхем Таћи
	2. КД преглед одвојеног пртљага (Модул 4)	-	9	9	Мирза Пирић Едхем Таћи
Март	1. Основна обука за особље које проводи безбједоносну контролу (Security)	1	-	1	МА Сарајево
	2. Руководилац безбједности	1	-	1	МА Сарајево
Март/ Април	1. Airside Safety Driving (Петрол)	5	-	5	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
Април/ Мај	1. Возач пунилац	-	6	6	МА Сарајево
	2. Манипулант-помоћни радник	-	6	6	МА Сарајево
Мај/ Јун	П/О ваздухоплова, путника и ствари				
	1. Домаћница ваздухопловног пристаништа (STW)	2	5	7	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
	2. Руководилац аеродромском опремом	2	9	11	
	3. Руководилац агрегатима	1	5	6	
	4. Паркер сигнариста	2	3	5	
	5. Контролор опслуживања ваздухоплова, путника и ствари	2	2	4	
	6. Балансер ваздухоплова	1	3	4	
	7. Координатор саобраћаја	1	1	2	
Септембар/ Октобар	1. Заштита од птица и дивљачи	2	4	6	МА Сарајево
	2. Инструктор одлеђивања/ заштите од одлеђивања (DI-L 40)	-	2	2	МА Сарајево
Октобар	Одлеђивање/заштита од залеђивања ваздухоплова				

	1. Возач возила за одлеђивање/заштита од залеђивања ваздухоплова (DI-L10)	-	4	4	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
	2. Оператер одлеђивања/заштите од залеђивања ваздухоплова (DI-L20)	-	5	5	
	3. Контролор за вршење провјере прије/послије одлеђивања/заштите од залеђивања ваздухоплова (DI-L30b)	-	5	5	
	4. Контролор одлеђивања/заштите од залеђивања ваздухоплова (DI-L30)	-	5	5	
Октобар	П/О ваздухоплова, путника и ствари				
	1. Домаћница ваздухопловног пристаништа (STW)	-	4	4	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
	2. Руководилац аеродромском опремом	-	4	4	
	3. Руководилац агрегатима	-	2	2	
	4. Паркер сигнариста	-	4	4	
	5. Контролор опслуживања ваздухоплова, путника и ствари	-	2	2	
	6. Балансер ваздухоплова	2	1	3	
7. Координатор саобраћаја	2	1	3		
Новембар	1. Опасне материје (DGR)	-	20	20	Асим Јукановић
	2. Основе безбједности на ваздушној страни аеродрома (Airside Safety)	-	5	5	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
	3. Људски фактор (HF)	-	5	5	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
Новембар/ Децембар	1. Свијест о безбједности (Модул 1)	-	5	5	Центар за обуку Аеродром Бања Лука
УКУПНО ОБУЧЕНИХ КАНДИДАТА			185		

13.ПЛАНСКИ БИЛАНСИ

ПЛАНСКИ БИЛАНС СТАЊА ЗА 2024. ГОДИНУ

БИЛАНСНА АКТИВА			БИЛАНСНА ПАСИВА		
Р.Б.	НАЗИВ ПОЗИЦИЈЕ	ИЗНОС У КМ	Р.Б.	НАЗИВ ПОЗИЦИЈЕ	ИЗНОС У КМ
I	СТАЛНА СРЕДСТВА (1+2+3)	25.011.013	I	КАПИТАЛ (1+2+3+4-5-6)	14.806.295
1.	Нематеријална средства	218.443	1.	Основни капитал	10.125.725
2.	Некретнине, постројења и опрема	24.780.070	2.	Резерве	821.817
2.1.	Земљиште	6.313.532	3.	Ревалоризационе резерве	11.512.390
2.2.	Грађевински објекти	16.712.312	4.	Нераспоређена добит	397.563
2.3.	Постројења и опрема	2.278.818	5.	Губитак ранијих година	8.051.200
			6.	Губитак текуће године	
3.	Дугорочни финансијски пласмани	12.500,00	II	ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (1+2+3)	3.420.711
II	ОБРТНА СРЕДСТВА (1+2+3+4+6+7)	626.682	1.	Дугорочни кредити у земљи	2.431.661
1.	Залихе материјала	150.000	2.	Дугорочне обавезе по лизингу	
2.	Залихе робе	120.000	3.	Остале дугорочне обавезе	989.050
3.	Дати аванси	15.000	III	КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (1+2+3+4+5+6)	7.410.689
4.	Краткорочна потраживања (4.2+4.3+4.4)	270.822	1.	Краткорочне финансијске обавезе	1.592.388
4.1.	Купци повезана правна лица		2.	Обавезе из пословања	2.395.425
4.2.	Купци у земљи	25.689	2.1.	Добављачи у земљи	2.269.975
4.3.	Купци из иностранства	85.133	2.2.	Добављачи из иностранства	125.450
4.4.	Остала краткорочна потраживања	160.000	3.	Обавезе за плате и накнаде плата	267.500
5.	Краткорочни финансијски пласмани		4.	Остале обавезе	8.000
6.	Порез на додатну вриједност	10.000	5.	Порез на додатну вриједност и остали порези	24.000,00
7.	Готовина и готовински еквиваленти	60.860	6.	Краткорочна разграничења	3.123.376
	БИЛАНСНА АКТИВА (I+II)	25.637.695		БИЛАНСНА ПАСИВА (I+II+III)	25.637.695

-ПЛАНСКИ БИЛАНС УСПЈЕХА ЗА 2024. ГОДИНУ

Р.Б.	НАЗИВ ПОЗИЦИЈЕ	ИЗНОС У КМ
I	ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1+2+3)	6.305.000
1.	Приходи од продаје робе	1.240.000
1.1.	Приходи од продаје на домаћем тржишту	1.060.000
1.2.	Приходи од продаје на иностраном тржишту	80.000
2.	Приходи од пружених услуга	2.720.000
2.1.	Приходи од пружених услуга на домаћем тржишту	674.000
2.2.	Приходи од пружених услуга на иностраном тржишту	2.046.000
3.	Остали пословни приходи	2.345.000
II	ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (Σ 1-8)	6.234.000
1.	Набавна бриједност продате робе	620.000
2.	Трошкови материјала	207.000
3.	Трошкови горива и енергије	160.000
4.	Трошкови бруто плата, накнада и осталих личних примања	3.339.000
5.	Трошкови производних услуга	477.500
6.	Трошкови амортизације и резервисања	1.175.000
7.	Нематеријални трошкови	255.500
8.	Трошкови пореза	0
III	ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (I-II)	71.000
IV	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	45.000
V	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	81.000
VI	ГУБИТАК РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ (III+IV-V)	35.000
A	ОСТАЛИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ	45.000
VII	ОСТАЛИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ	25.000
VIII	УКУПНИ ПРИХОДИ (I+IV)	6.350.000
IX	УКУПНИ РАСХОДИ (II+V+VII-A)	6.340.000
X	ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (VIII-IX)	10.000
XI	ПОРЕЗ НА ДОБИТ	
XII	НЕТО ДОБИТ	

14. ПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

Након усвајања Плана пословања од стране надлежног органа, исти представља обавезујући документ свих запослених. У наредном планском периоду, у циљу провођења Плана пословања у потпуности, вршиће се у оквиру надлежних служби праћење и извјештавање остварења плана путем:

- Извјештаја, анализа и информација о реализацији Плана пословања,
- Извјештаја о пословању који се подnose полугодишње и годишње,
- Мјесечних извјештаја, анализа и информација којим се обухватају поједини сегменти Плана.

Неопходно је предузети све активности како би се Планом постављени задаци остварили, те ускладити трошење средстава са планираним. У случају мањег остварења прихода у односу на планиране, потребно је свести расходе у реалне оквире сразмјерно оствареним приходима.

План набавки роба, услуга и радова за 2024. годину ће бити усклађен са финансијским и инвестиционим дијелом Плана пословања за 2024. годину.

ЗАКЉУЧАК

Постизањем позитивног тренда раста и развоја Аеродрома, уз помоћ властитих средстава као и уз институционалну финансијску подршку, у наредном планском периоду постоји могућност проширења аеродромских капацитета. Наведеним би дошло до могућности остваривања пословне сарадње са већим бројем нових авио-компанија што би посљедично допринијело отварању нових радних мјеста, односно запошљавању већег броја потребних радника, а све у циљу квалитетније опслуге путника и њиховог већег задовољства аеродромским услугама.

Са друге стране, Предузеће улази у један врло тежак и неизвјестан период пословања уколико се не обезбједе додатни извори финансирања. Смањен износ субвенције за пословање, доспјеле кредитне обавезе, судски спорови, повећан број радника довели су до негативног пословања, повећања акумулираног губитка и све већег негативног новчаног тока и неликвидности предузећа. Потребно је предузети хитне мјере у сагласности са већинским власником како у наредном периоду не би дошло до стечајног поступка за Предузеће.

Такође, интензивно ће се радити на развоју и реализацији пројеката развоја пословања Међународног аеродрома Бања Лука кроз пројекте приватно-јавног партнерства или концесију.

Потребно је системски ријешити проблем рада Спасилачко ватрогасне службе, који је такође пријетња за обуставу саобраћаја, уколико се не испоштује прописана ватрогасна категорија, а што је био и налаз приликом контроле Дирекције за цивилно ваздухопловство БХДЦА.

Такође, уколико се у наредном периоду не изврше капитална улагања у проширење капацитета аеродромске зграде, занављање дотрајале опреме а нарочито за реконструкцију полетно-слетне стазе и платформе која представља и безбједоносни ризик, доводи се у питање даља отвореност аеродрома за саобраћај.

У веома тешком периоду, за авиоиндустрију глобално, који је настао услед утицаја пандемије КОВИД 19 те рестрикција у путовањима, потребно је на сваки начин побољшати безбједност и атрактивност Аеродрома Бања Лука у смислу привлачења нових авиопревозника, што прије свега значи наставити са инвестирањем у циљу стварања предуслова за безбједно и квалитетно обављање основне и пратећих дјелатности.

Неопходно је интензивно сарађивати са авио-компанијама за уговарање нових дестинација, активно представљати услуге и тражити могућност сарадње. Потребно је анализирати тржиште карго авио-превоза и усмјерити пословање ка интересним зонама. Искористити максимално све расположиве комерцијалне капацитете, ради повећања властитих прихода Предузећа.

Додатно, због бољег позиционирања на тржишту, а по узору на аеродроме у БиХ и Србији, биће неопходно издвајање додатних средстава Владе Републике Српске за субвенционисање авиокомпанија за увођење нових дестинација, односно расписивање јавног позива за авиокомпаније у посљедњем кварталу 2024. године, биће потребно ради развоја пословања, туризма и привреде уопште.

Потребно је да Туристичке заједнице из ужег региона, бањалучке регије и цијеле Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, врше још снажнију промоцију туристичких ресурса чиме би се повећао број туриста са постојећих дестинација, што би у значајној мјери могло допринијети повећању обима саобраћаја, односно повећању броја превезених путника. Ово је посебно важно са аспекта профила путника који користе услуге аеродромског превоза, који се у овом моменту примарно односе на посјету родбини и пријатељима и путовања из дијаспоре.

Омогућити отворену, конструктивну и недискриминаторску сарадњу са свим партнерима и државним субјектима (грађанима, туристима, привредним субјектима, авио-компанијама, надлежним државним институцијама, запосленима,...)

Развојем обима путничког и робног промета аеродром подстиче развој туризма и цјелокупан економски развој шире регије, општина и градова у окружењу и Републике Српске.

Предузеће „Аеродроми Републике Српске“ а.д. Бања Лука је једино предузеће у Републици Српској чија је основна дјелатност обављање услужних дјелатности у ваздушном саобраћају. У Босни и Херцеговини дјелатношћу авио-саобраћаја баве се Аеродром Сарајево, Аеродром Тузла и Аеродром Мостар. Аеродром Бања Лука има компаративне предности због повољног географског положаја, близини Републике Хрватске, повезаности са ауто-путевима, малог броја магловитих дана, те конфигурације терена која омогућава кориштење полетно-слетне стазе из оба правца.

ДИРЕКТОР

Наталија Тривић